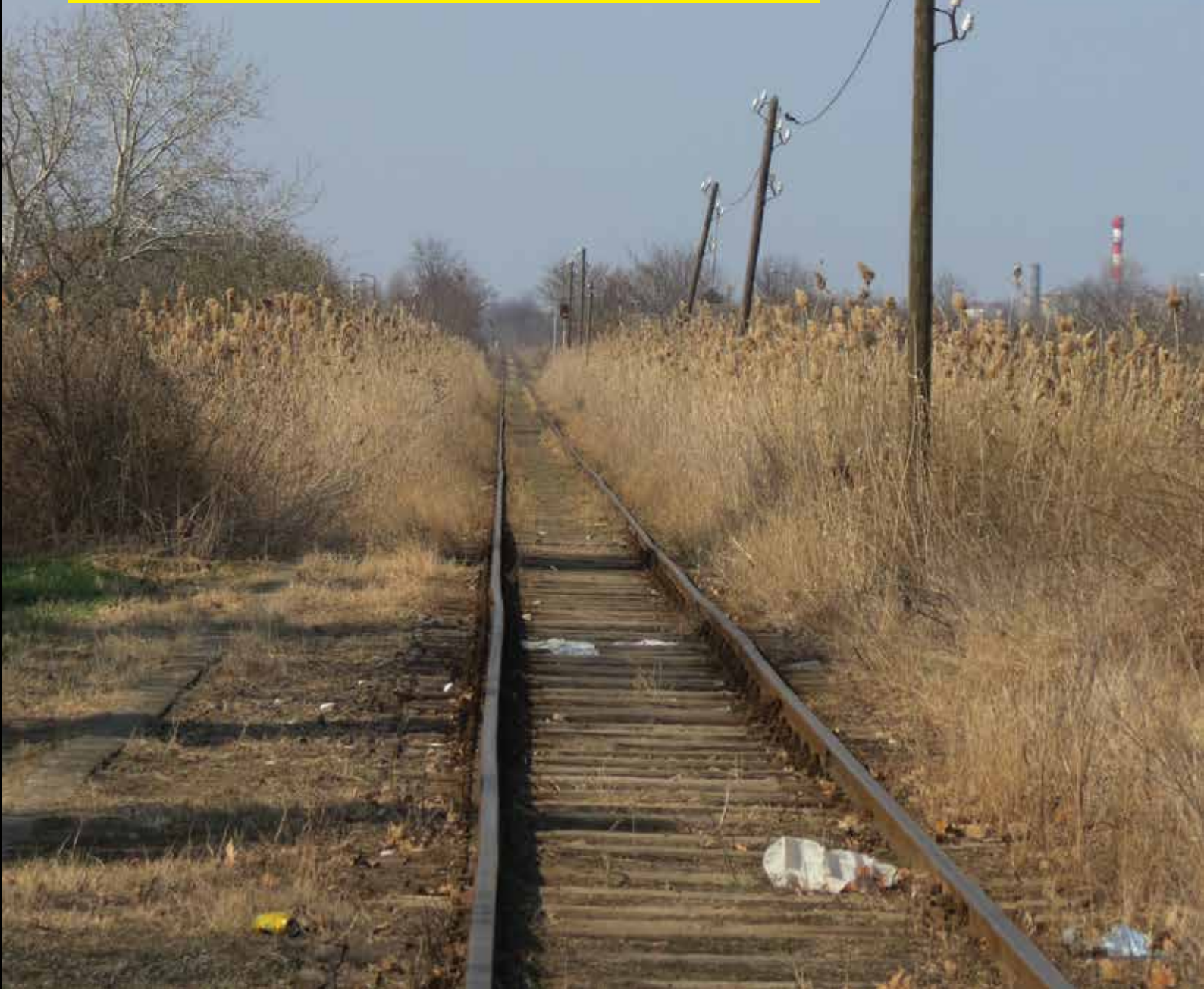

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

EURÓPA HATÁRVIDÉKEI

MENEKÜLTEK ÉS MIGRÁNSOK ELLEN ELKÖVETETT
JOGSÉRTÉSEK MACEDÓNIÁBAN, SZERBIÁBAN ÉS
MAGYARORSZÁGON

AMNESTY
INTERNATIONAL

Az Amnesty International egy több mint 7 millió magánszemélyből álló globális mozgalom, akik egy olyan világért kampányolnak, ahol mindenki élvezheti az emberi jogokat.

Célunk egy olyan világ, ahol minden egyes ember élvezzi az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatába és más nemzetközi emberi jogi standardokba foglalt jogokat.

Függetlenek vagyunk minden kormánytól, politikai ideológiától, gazdasági érdekeltségtől vagy vallástól, főleg tagjaink anyagi támogatásából és közadományokból tartjuk fenn magunkat.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Első kiadás 2015-ben.
Amnesty International Ltd
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
Egyesült Királyság

© Amnesty International 2015

Index: EUR 70/1650/2015 Hungarian
Eredeti nyelv: angol
Nyomtatva az Amnesty International
Nemzetközi Titkársága által, az Egyesült Királyságban.

Minden jog fenntartva. Ez a kiadvány szerzői jogvédelem alatt áll, jogdíjmentesen, tetszőleges módon felhasználható érdekképviselő, kampány és oktatás céljából, de nem értékesíthető.

A szerzői jog tulajdonosai azt kérik, hogy hatásvizsgálat céljából minden ilyen jellegű használatról tájékoztassák őket. A kiadvány más célokra való másolása, más kiadványokban való felhasználása, fordítása vagy adaptálása esetén a kiadótól előzetes írásbeli engedélyt kell beszerezni, és az esetlegesen keletkező jogdíjat meg kell fizetni. Engedély és további információ a copyright@amnesty.org e-mail címen igényelhető.

Címlapkép: A magyar határhoz vezető vasútvonal Szabadkánál, Szerbia északi részén
© Amnesty International

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az EU-ba vezető biztonságos és legális útvonalak hiánya miatt a Magyarországra a nyugat-balkáni útvonalon keresztül utazó menekültek és migránsok ezrei közül sokan csapdában találják magukat az EU határain kívül, Szerbiában vagy Macedóniában, mindenféle jogi védelem vagy státusz nélkül. A menekültek jelentős akadályokkal néznek szembe, amikor ezeken az országokon áthaladva védelemhez folyamodnak. Mind a menekültek, mind a migránsok egész útjuk során folyamatosan ki vannak szolgáltatva a kizsákmányolás, az önkényes fogvatartás és a bántalmazás veszélyének.

2014-ben több mint 42000 ember lépett be Magyarországra szabálytalanul.¹ A menekülteknek és migránsoknak több mint a fele volt olyan, akik a határt Magyarországra irányába Szerbiából azután lépték át, hogy végigutazták a nyugat-balkáni útvonalat, nagy többségében a Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságon (Macedónia) keresztül. A számuk folyamatosan növekszik: 2015. június 22-ig 60620 menekültet és migránst tartóztattak fel a Magyarországra történő szabálytalan belépés közben; közülük 60089 Szerbia felől kelt át a határon.

Ez a jelentés Görögországban, Macedóniában, Szerbiában és Magyarországon több mint 100 menekülttel készített interjúra alapozva követi végig a menekültek útját, dokumentálva azokat a jogsértéseket és nehézségeket, amelyekkel az út során szembe kell nézniük.

A menekültek és migránsok által megtett utazás gyakran kockázatos, időnként életveszélyes és jogellenes². A kétségbeesés veszi rá az utazásra azokat embereket, akik háború vagy más erőszak, üldöztetés, diszkrimináció vagy szegénység elől menekülnek annak reményében, hogy menedékre és biztonságra lelnek. Különböző időjárási körülmények között gyalognak, hegyeken, folyókon át, időnként napokon keresztül élelem és víz nélkül, rendkívüli megpróbáltatásoknak kitéve. A kimerültség, fájdalom és éhség mind fizikai, mind pedig pszichés sérülésekkel jár.

A balkáni útvonal nem biztonságos. Macedónia Görögországgal, illetve Szerbia Macedóniával határos határszakaszain gyakori, hogy a menekülteket a határőrség jogellenesen visszafordítja (push-back) és bántalmazza. A hatóságok sokszor önkényesen tartják fogva őket. Irregularis státuszuk anyagi szempontból is kiszolgáltatottá teszi őket a hatósági személyek kizsákmányolásával szemben, akik visszaélve hatáskörükkel, kenőpénzt követelnek tőlük.

A hatóságok kezei között elszenvedett emberi jogsértéseken felül a menekültek és migránsok

¹ A 2014-re, és a 2015-re (március hónap közepéig) vonatkozó adatokat mesterségesen torzítja a 2014-ben több mint 21000, valamint a 2015-ben több mint 30000 koszovói állampolgár tömeges migrációja.

² A veszélyek ellenére ez az útvonal még mindig sokkal biztonságosabb, mint a Földközi tengeren keresztül vezető, amely 2014-ben 3500 ember életét követelte. Lásd: Amnesty International, Európa süllyedő szőgyene: A menekültek és migránsok tengeri mentésének kudarca (Index: EUR 03/1434/2015), elérhető itt: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur03/1434/2015/en/>

az embercsempész csoportok kizsákmányolásának is ki vannak szolgáltatva; ők azok, akik a biztonságos és szabályos útvonalak hiányában lehetővé teszik az irreguláris utakat. Az embercsempészek sokszor nem tartják be ígéreteiket, felemelik a kialakított díjat vagy magukra hagyják az embereket egy-egy elhagyatott térségben. A menekülteket és migránsokat fegyveres csoportok támadásai és rablások is veszélyeztetik, ugyanakkor a hatósági személyek által gyakorolt durva bánásmód miatt félnek jelenteni ezeket a rendőrségnek.

„A legfurcsább történet” - B. útja Szíriából Szerbiába

„Fegyverek voltak mindenhol, két választásunk volt – magunk is fegyvert ragadunk vagy meghalunk. Mi élni akartunk és elmenni. Negyvenen voltunk, családok, barátok és szomszédok, gyermekek is. Legálisan, a saját útlevelünkkel mentünk Libanonba majd Törökországba.

A Bulgárián keresztül vezető út veszélyes volt: azt mondták az emberek, hogy a rendőrség verte őket és a táborok nagyon rosszak voltak. A másik út a tengeren keresztül vezetett Athénba. Nem volt más választásunk. Egy olcsó csónakunk volt, egy olyan, amit levegővel kell felfújni. Tíz személyes volt, de mi harmincnyolcan voltunk. A lánytestvérem nem volt hajlandó a csónakba szállni.

Egy személy vezette [a csónakot]: neki semmilyen tapasztalata nem volt. A partot kizárólag a hold világította meg. Három óra alatt értünk oda, majd több mint 20 km-t gyalogoltunk Mitilínibe [Leszbosz szigete, Görögország] a rendőrkapitányságra.”

A mitilíni-i rendőrség fényképet készített rólunk, levette az ujjlenyomatainkat és egy zárt táborba küldött bennünket. Hozzávetőleg 100 ember volt ott egy nagyon kicsi helyiségben. Nem volt ott sem orvos, sem szappan sem ivóvíz. Négy napig maradtunk ott, amikor adtak nekünk egy papírt arról, hogy hat hónapon belül el kell hagynunk az országot.

Próbáltunk elmenni repülővel... de az túl sokba kerül... A másik lehetőség az volt, hogy tengeren menjünk Olaszországba, de az túl veszélyes. Ezért jöttünk Szerbiába. Ez a legfurcsább történet: Görögországból gyalog mentünk Macedóniába. Ott valakik [embercsempészek] ránk találtak. Fizettünk nekik, szakaszonként, ők csak pénzt akartak. Szállodába nem mehetsz, a városba nem mehetsz, így üres házakban bújtunk el. Három nap alatt gyalogoltunk keresztül Macedónián, ebből két napig víz és élelem nélkül. Elvesztettük a csomagjainkat, mindenünket Macedóniában. Szerbiában két napig bujkáltunk, hogy ne találjanak meg és küldjenek vissza bennünket. Éjjel haladtunk tovább és napközben aludtunk.

[Szerbia] gyönyörű, varázslatos, de itt nincs munka számomra; öt gyerekem van, nem élhetek itt. Már azelőtt tudtuk, hogy idejöttünk: csupán átutazóban vagyunk itt. Minden szíriai Skandináviába vagy Németországba akar menni: ezek az egyedüli olyan [EU] országok, akik befogadnak szíriaiakat. A háború előtt soha nem gondoltam arra, hogy Európába menjek, kivéve talán mint turista. Megsemmissültek az álmaink. Arról álmodok, hogy újra látom a gyermekemet az utcán szaladni.”

Azok a menekültek, akik Szerbiában vagy Macedóniában keresnek menedéket, súlyos akadályokkal néznek szembe. A regisztrált menedékkérők növekvő száma ellenére mindkét országban továbbra is szálni valóan alacsony azoknak a menekülteknek a száma, akiket nemzetközi védelemben részesítenek. 2014-ben 10 menedékkérőnek adtak menekült státuszt Macedóniában, ugyanakkor Szerbiában csupán egy kapott menedéket, míg további öt fő részesült kiegészítő védelemben. Az a tény, hogy a legtöbb menekült az EU-ba vezető útja során tranzitországgként tekint Szerbiára és Macedóniára, nem menti fel ezeket az országokat

azon kötelezettségük alól, hogy egy hatékony menekültügyi rendszert alakítsanak ki, amely lehetővé teszi a menekültek számára a nemzetközi védelemhez való hozzáférést.

A menekültügyi jogszabályok végrehajtásának hiányosságai mind Macedóniában, mind Szerbiában szinte lehetetlenné teszik a menedékkérők számára, hogy védelemhez jussanak. Kiábrándulva a hatóságoknak a kérelmek regisztrálása kapcsán mutatott lassúságától, valamint a menekültstátusz elbírálásával kapcsolatos meghallgatások jogszabályban rögzített határidőn belül történő lefolytatásának elmaradásától, legtöbbször folytatják az útjukat és Magyarország irányába mennek tovább, ahol azonban még az elsődleges védelem alapján (*prima facie*) menedékre jogosultak számára – ideértve a szíriai kérelmezők csaknem felét – sem biztosítanak védelmet.

Szerbiának és Macedóniának összhangba kell hozniuk menekültügyi rendszereiket és jogszabályaikat a nemzetközi és európai uniós standardokkal. Mindaddig, amíg hiányzik a végrehajtáshoz szükséges politikai akarat, kapacitás és erőforrás, továbbra is meg fogják tagadni a megfelelő menekültügyi eljáráshoz való hozzáférést azoktól, akik védelmet keresnek.

Az Amnesty International kutatása Macedóniában azt feltárta, hogy a menekülteket és migránsokat gyakran embertelen és megalázó körülmények között tartják fogva a fővárosban, Szkopjében található idegenrendészeti fogvatartó létesítményben (Gazi Baba), ahol többségüket egyes embercsempészek elleni eljárások tanúiként tartják fogva, jogellenesen. A menedékkérők fogvatartása elleni védelem ellenére, Szerbiában a menekülteket gyakran az országba történő szabálytalan belépés és tartózkodás miatt tartják fogva. A Magyarország területére szabálytalanul belépő menekültek és migránsok a kezdeti fogvatartás során durva bánásmódnak lehetnek kitéve; ezt követően, a menekültügyi eljárás lefolytatása ideje alatt a férfi menedékkérők akár 40 százalékát is fogva tartják.

Mivel sem Szerbiának, sem Macedóniának, sem Görögországnak nincs működőképes menekültügyi rendszere, ugyanakkor az irreguláris migránsokkal és menedékkérőkkel szembeni bánásmód – Macedóniában és Görögországban különösen – többszörös emberi jogsértéseknek teszi ki őket, az ezekben az országokban való visszaküldés, akár visszafogadási egyezményeken keresztül, akár jogellenes visszafordításokkal, jelenleg sérti a visszaküldés tilalmát, ezért véget kell vetni ennek a gyakorlatnak.

Végző soron lehetetlen kettéválasztani a Szerbiára és Macedóniára nehezedő migrációs nyomást és az ott előforduló jogsértéseket az EU-ba, illetve azon keresztül történő migrációs folyamatok által okozott, szélesebb körben is megjelenő feszültségektől. A balkáni útvonal sajátossága, hogy olyan menekültek és migránsok haladnak keresztül rajta, akik csak azért léptek be és hagyták el az EU-t Görögországon keresztül, hogy két országgal arrébb Magyarországnál újra beléphessenek. A macedón-görög határ sokkal átjárhatóbb, mint a magyar-szerb határ (s ez a kiegyensúlyozatlan helyzet csak súlyosbodni fog a magyar javaslat alapján a határra építendő kerítés miatt), így a menekültek és migránsok csoportjai mindinkább csapdába kerülnek a számukra senki földjének számító balkáni térségben. Valójában Szerbia és Macedónia jelenleg egy túlfolyóként szolgál azoknak a menekülteknek és migránsoknak, akiket sem Görögország, sem Magyarország, sem pedig az EU egésze nem kíván beengedni.

Mindazzal együtt, hogy mind Szerbia, mind pedig Macedónia többet tudna, illetve szükségszerűen többet lenne köteles tenni a menekültek és migránsok jogainak védelme érdekében, tény, hogy erejüket megfeszítve próbálnak megbirkózni az EU migrációs politikájának következményeivel, amik felett nincs befolyásuk. Végső soron a Szerbiára és Macedóniára nehezedő nyomást, csakúgy, mint az Olaszországra, Görögországra és most Magyarországra nehezedőt, kizárólag az EU migrációs politikájának széleskörű újragondolásával lehetne megoldani.

A hatóságoknak szóló ajánlásaiban az Amnesty International sürgeti mind Szerbiát, mind Macedóniát, hogy hajtsanak végre azonnali intézkedéseket a menekülteknek késedelem nélküli, jogszabályban meghatározott határidőkkel összhangban lefolytatott eljáráshoz való jogának tiszteletben tartása érdekében.

Szerbiának és Macedóniának tartózkodnia kell a jogellenes visszafordításoktól, és ehelyett mindent meg kell tennie azért, hogy az országaik területére szabálytalanul belépőket tájékoztassák a menedék iránti kérelem benyújtásához való jogukról. Az államoknak tiszteletben kell tartaniuk a *visszaküldés tilalmának (non-refoulement)* elvét, és tartózkodniuk kell attól, hogy menedékkérőket küldjenek vissza Szerbiába, Macedóniába vagy Görögországba.

A hatósági személyek által elkövetett bántalmazással kapcsolatos beszámolókat – köztük a jogszerűtlen visszafordítások során elkövetettekkel kapcsolatosakat – azonnal ki kell vizsgálni, és megfelelően szankcionálni kell. Valamennyi országnak biztosítania kell azt, hogy a menekülteket és migránsokat önkényesen nem tartják fogva, valamint hogy a fogvatartási körülmények nem vezetnek embertelen és megalázó bánásmódhoz.

A menekültek és migránsok kriminalizációját, amely Macedóniában önkényes fogvatartáson, Magyarországon rutinszerű őrizetbe vételen, Szerbiában pedig az ország területére jogszerűtlenül belépő és ott tartózkodó menekültek adminisztratív őrizetén keresztül valósul meg, meg kell szüntetni. A menekültek és migránsok vonatkozásában a fogvatartást egy olyan végső eszköznek kell tekinteni, amely csak bizonyos esetekben lehet indokolt, szükséges és arányos, s a nemzetközi joggal összhangban álló intézkedés. Gyermekeket semmilyen körülmények között nem szabad fogva tartani.

Közvetlenül a jelentés nyomdába kerülését megelőzően Magyarország olyan intézkedések sorozatát jelentette be, amelyekkel korlátozni szándékozik a menedékhez történő hozzáférést, mind fizikailag – egy határkerítés kiépítése révén – mind pedig egy olyan jogi szabályozás bevezetésén keresztül, amely megkönnyítené a menedékjog megtagadását azoktól a menedékkérőktől, akik egy „biztonságos harmadik országon” – pl. Szerbián – utaztak keresztül. Figyelemmel a menedékhez jutást akadályozó tényezőkre Szerbiában, valamint a Macedóniába, majd onnan Görögországba történő sorozatos *visszaküldés* veszélyére, Magyarországnak továbbra is biztosítania kell a menedékhez való hozzáférést azoknak a menekülteknek, akik Szerbia felől szabálytalanul lépnek be Magyarországra.

Végezetül, az Amnesty International sürgeti az európai kormányokat, hogy a menekültek részére biztosítsanak biztonságos és jogszerű útvonalakat annak érdekében, hogy nemzetközi védelemhez juthassanak, valamint tegyék lehetővé a menekültek számára a menedékhez való hozzáférés hatékony módját az EU külső határainál. Válaszul a mindegyre növekvő

menekültkrízisre, az Amnesty International intézkedések sorozatát javasolja egy méltányos és jogszerű, a migrációs folyamatokat kezelni képes uniós rendszer megalkotása érdekében.

„Nagyon féltem a tengertől, de ez volt a legkisebb problémánk” – az Al Hamina család története

„2015. február 13-án hagytuk el Szíriát. Halab-ból, Aleppóból származunk. Humanitárius munkásként dolgoztam. A szíriai hadsereg azzal vádolt, hogy az ellenséges csapatoknak dolgozom. Később az ISIS vette át az irányítást, és ők azzal vádoltak meg, hogy a Szíriai Szabad Hadseregnek dolgozom. Úgy döntöttem, hogy elhagyom a házám. Miután eladtam a házám, feleségemmel és négy gyermekemmel nekivágtunk az útnak; Törökországban megengedték nekünk, hogy belépünk az országba. Izmirbe, utána Bodrumba mentünk, majd folytattuk utunkat Görögország felé egy [felfújható] csónakon. Rettentően féltem a tengeren, de ez volt a legkisebb problémánk akkor.

Az átkelés nagyjából két órát és tizenöt percet vett igénybe, ami után a rendőrségre mentünk. Ők hat hónapig érvényes papírokat állítottak ki nekünk. Ezután hajóval Athénba... majd Szalonikibe utaztunk, ahol két napig maradtunk.

Az embercsempész megszervezte nekünk, hogy autóval Evzoniba menjünk, és ott azt mondta, hogy menjünk két órát gyalog; de ehelyett hét órán keresztül kellett sétálnunk. Olyan volt mint egy út az Amazonason, az erdőn keresztül. A macedón rendőrség elfogott bennünket és visszavitt a határra. Egy koszos pincében húztuk meg magunkat Görögországban. Reggel újra megpróbáltuk és felszálltunk egy [teher]vonatra... A rendőrség 15 perc múlva megállította a vonatot és újra elkaptak bennünket. Kinyitották a vagonokat és szóltak, hogy jöjünk ki. A rendőrök viccelődtek velünk és azt mondták, hogy öt percünk van arra, hogy visszamenjünk Görögországba.

A harmadik alkalommal magunk mentünk: négy család egy GPS-szel. Hét órán keresztül gyalogoltunk. A gyerekeknek nem volt mit enniük – nem szeretném, hogy erre emlékezzenek. Már kifizettük az embercsempészt, de egyszer csak megint azt mondta nekünk, hogy fizetnünk kell. Először 900 euró volt fejenként nekem és a feleségemnek, másodszor 1700 euró nekem, a feleségemnek és a lányomnak, harmadszor 450 euró családtagonként, kivéve a kisgyerekeket. Ekkor beszálltunk egy zárt teherautóba, anélkül, hogy tudtuk volna, hogy merre tartunk.

Lojane közelébe értünk és gyalog keltünk át Szerbiába; majd találkoztunk a szerb rendőrökkel, akik azt mondták nekünk, hogy menjünk vissza Macedóniába. Visszamentünk, majd két óra múlva újra átléptük a határt Szerbia irányában, az erdőn keresztül. Át kellett kelniünk egy folyón: a víz a derekunkig ért, így a gyerekeket a vállunkon kellett vinnünk, és még az embercsempészek is segítettek vinni kettőt a gyerekek közül. Egy kis idő múlva jött egy autó és elvitt minket egy garázsba... Majd felszálltunk egy Belgrád felé tartó buszra, és ott maradtunk két napig egy belgrádi szállodában... Két napja vagyunk itt.”

AJÁNLÁSOK

Az Amnesty International ajánlásai az Európai Uniónak és tagállamainak:

- biztosítsanak több biztonságos és jogszerű útvonalat a menekültek részére annak érdekében, hogy védelemhez jussanak, így többek között:
 - növeljék a menekültek számára fenntartott letelepedési helyek, a humanitárius befogadási helyek valamint a humanitárius alapon kiadott vízumok számát,
 - könnyítsék meg a családdegyesítést azon menekültek részére, akiknek családtagjaik az EU-ban élnek:
 - a család definíciójának tágabban történő értelmezésével, oly módon, hogy az magába foglalja a kiterjedtebb, nem kizárólag a nukleáris család szintjét;
 - a dokumentációs és egyéb követelmények kérdésében tanúsított nagyobb rugalmassággal;
- biztosítsák a menekültek menedékhez jutását az EU külső szárazföldi határainál;
- jelentősen növeljék a EU anyagi, technikai és művelési támogatását az EU külső határa menti tagállamai részére, elősegítve a menedékkérelmek feldolgozását és a menedékkérők fogadását;
- csökkentsék a külső határ menti államokra nehezedő nyomást, a nemzetközi védelemben részesített személyek szabad mozgása elé állított akadályok felszámolásával, a Harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló irányelv módosítása révén, valamint egy, a nemzetközi védelmet biztosító döntések kölcsönös elismerésén alapuló rendszer felállításával;
- az EU tagállamok szigorúan tartásuk tiszteletben és juttassák érvényre az EU menekültüggyel kapcsolatos vívmányait a menedékkérelmek feldolgozása, valamint a menedékkérők és az irreguláris migránsok vonatkozásában, biztosítva ezzel az emberi jogi standardoknak való megfelelést;
- nyújtsanak további anyagi és technikai támogatást Szerbiának és Macedóniának annak érdekében, hogy elősegítsék menekültügyi rendszereik fejlesztését és a menedékkérők befogadását.

AJÁNLÁSOK SZERBIÁNAK

Az Amnesty International javaslatai a szerb Belügyminisztérium részére

A menekültügy vonatkozásában:

- állítsanak fel egy teljesen önálló Menekültügyi Hivatalt, amely feladatát a Belügyminisztériumtól függetlenül, megfelelően képzett, képesített és tapasztalt polgári személyek alkalmazásával látja el, biztosítva az anyagi és technikai feltételeket a menedékkérők jogainak tiszteletben tartása, védelme és teljesülése érdekében;
- biztosítsák, hogy a Menekültügyi Hivatal közvetlen hozzáférést nyújtson az egyéniesített menekültügyi eljáráshoz, ideértve a megfelelő időn belül történő regisztrációt és személyazonosító kártyák kibocsátását, a menekültek meghallgatásának lefolytatását, a származási országokkal kapcsolatos, pontos és frissített információknak a megfelelő módon történő figyelembevételét, valamint a menekültstátusszal kapcsolatos döntések ésszerű határidőn belül történő meghozatalát;
- az új menekültügyi törvény tervezetével kapcsolatban folytassanak le teljes körű konzultációt az érintett ügynökségekkel, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával (UNHCR),

valamint civil szervezetekkel, annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy az teljes mértékben megfelel a nemzetközi standardoknak, valamint orvosolni tudja a jelenlegi törvény hiányosságait;

- a visszaküldés tilalmával összhangban a kezdetektől fogva biztosítsák, hogy a menekültstátuszok elbírálását, és – amennyiben szükséges – a döntések érdemi felülvizsgálatát attól függetlenül végzik el, hogy a menedékkérő vonatkozásában egy adott ország – ideértve Macedóniát is – biztonságos harmadik országnak számít-e;
- tartsák tiszteletben a nemzetközi standardokkal egyező, a menekültek és migránsok fogvatartását ellenző alapelvet.

A határigazgatás vonatkozásában:

- gondoskodjanak a határrendészet (valamint a menekültügyi befogadó állomásoknál szolgálatot teljesítők) részére a megfelelő előképzésről, annak érdekében, hogy felismerjék a különösen veszélyeztetett helyzetben lévő menedékkérőket, ideértve a kíséző nélküli vagy kísérijüktől elválasztott kiskorúakat, a kínzás vagy más kegyetlen bánásmód, nemi erőszak vagy más szexuális bűncselekmény, illetve az emberkereskedelem áldozatait; hozzanak létre egy hatékony válaszméchanizmust a releváns állami ügynökségek és civil szervezetek részvételével annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet ezen személyek különleges támogatás és eljárás iránti szükségleteire;
- biztosítsák, hogy a menekültek és migránsok ne legyenek kiszolgáltatva a rendészeti szervek – ideértve a határrendészetet is – tagjai által elkövetett bántalmazásnak és kizsákmányolásnak, valamint kövessenek el mindent annak érdekében, hogy valamennyi jogsértésről szóló bejelentés azonnal, alaposan és részrehajlás nélkül kivizsgálásra kerüljön;
- tegyék lehetővé, hogy az UNHCR és civil szervezetek bejuthassanak a fogvatartó létesítményekbe annak érdekében, hogy monitorozhassák a menekültek és migránsok jogainak tiszteletben tartását;
- tartózkodjanak a jogellenes visszafordításoktól Macedónia irányába, és
- fogadjanak el egy vélelmet a menedékkérők Macedóniába történő visszaküldése ellen - ideértve a visszafogadási egyezményeken keresztül végrehajtott intézkedéseket is - a *visszaküldés tilalma* elvének megfelelően;
- tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a határőrség mindazoknak biztosítsa a menedékkérelmek benyújtásának lehetőségét, akik az ország területére belépnek; ezt a legfelsőbb bíróság döntését tiszteletben tartva tegyék meg, tartózkodva azoknak az embereknek az őrizetbe vételétől, akik nyilatkoztak azon szándékukról, hogy Szerbiában folyamodjanak menedékhez;
- gondoskodjanak arról, hogy valamennyi, a migrációval összefüggő őrizetbe vétel szükséges és arányos, továbbá, hogy az erről szóló döntést valamennyi eljárás esetén az egyéni körülmények, valamint a nemzetközi standardokban rögzített eljárások és garanciák figyelembevételével hozzák meg.

A menekültek befogadásának körülményeivel kapcsolatosan, Szerbia kormánya:

- nyújtson megfelelő anyagi forrást a Menekültügyi és Migrációs Bizottság számára annak érdekében, hogy a befogadó állomásokon elérhető ellátás és támogatás megfeleljen a jogszabályi követelményeknek, továbbá biztosítsák azt, hogy a menekültügyi befogadó állomások rendelkeznek megfelelő kapacitással arra, hogy elszállásolják a menedékért folyamodó menekültek egyre növekvő számát.

AJÁNLÁSOK MACEDÓNIAÉNAK

Az Amnesty International ajánlásai a macedón Belügyminisztérium részére

A menekültügy vonatkozásában:

- biztosítsák a menedékkérők részére a közvetlen hozzáférést az egyéniesített menekültügyi eljáráshoz, ideértve a megfelelő időn belül történő regisztrációt, a menekültek meghallgatásának lefolytatását, a származási országokkal kapcsolatos pontos és frissített információknak a megfelelő módon történő figyelembevételét, valamint a menekült státusszal kapcsolatos döntések törvényes határidőn belül történő meghozatalát;
- garantálják a kísérő nélküli kiskorúak jogait - beleértve a menedékjogukat is - egy hatékony gondnoksági rendszer kialakításán, valamint jogszabályban foglalt biztosítékokon és védelmen keresztül;
- gondoskodjanak a Menekültügyi Osztály ellátásáról megfelelően képzett, képesített és tapasztalt polgári személyek alkalmazásával, valamint nyújtsanak elégséges anyagi és technikai feltételeket a menedékkérők jogainak tiszteletben tartása, védelme és teljesülése érdekében.

A határigazgatás vonatkozásában:

- gondoskodjanak a határrendészet tagjainak, valamint a menedékkérelmet elbíráló személyek megfelelő előképzéséről, annak érdekében, hogy azok felismerjék a különösen veszélyeztetett helyzetben lévő menedékkérőket, ideértve a kísérő nélküli vagy kísérőjüktől elválasztott kiskorúakat, a kínzás vagy más kegyetlen bánásmód, nemi erőszak vagy más szexuális bűncselekmény, illetve az emberkereskedelem áldozatait; hozzanak létre egy hatékony válaszméchanizmust a releváns állami ügynökségekkel és civil szervezetekkel közösen annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet ezen személyek különleges támogatás és eljárás iránti szükségleteire;
- biztosítsák, hogy a menekültek és migránsok ne legyenek kiszolgáltatva a rendészeti szervek - ideértve a határrendészetet is - tagjai által elkövetett bántalmazásnak és kizsákmányolásnak, valamint kövessenek el mindent annak érdekében, hogy valamennyi jogsértésről szóló bejelentés azonnal, alaposan és részrehajlás nélkül kivizsgálásra kerüljön;
- tegyék lehetővé, hogy az UNHCR és civil szervezetek bejuthassanak a fogvatartó létesítményekbe annak érdekében, hogy monitorozhassák a menekültek és migránsok jogainak tiszteletben tartását;
- tartózkodjanak a jogellenes visszafordításoktól Görögország irányába;
- fogadjanak el egy vélelmet a menedékkérők Görögországba történő visszaküldése ellen - ideértve a visszafogadási egyezményen keresztül végrehajtott intézkedéseket is - a *visszaküldés tilalmával* összhangban;
- tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a határőrség mindazoknak biztosítsa a menedékkérellem benyújtásának lehetőségét, akik az ország területére belépnek, tartózkodva azoknak a személyeknek az őrizetbe vételétől, akik nyilatkoztak szándékukról, hogy Macedóniában folyamodjanak menedékhez;
- gondoskodjanak arról, hogy a macedón vasútvonalon bekövetkezett halálesetek teljes körűen kivizsgálásra kerüljenek, valamint hogy további intézkedéseket foganatosítsanak a hasonló esetek jövőbeli elkerülése érdekében;
- védjék meg a menekülteket és migránsokat a fegyveres csoportok támadásaitól, és vonják felelősségre az elkövetőket.

A menekültek és migránsok fogvatartása vonatkozásában:

- hozzanak azonnali intézkedéseket annak érdekében, hogy véget vessenek az embertelen és kegyetlen fogvatartási körülményeknek az ország idegenrendészeti fogvatartó létesítményében (Gazi Baba), és biztosítsanak alternatívát a fogvatartás helyett;
- hagyjanak fel azzal a gyakorlattal, hogy menekülteket és migránsokat büntetőeljárások tanúiként tartanak fogva;
- hozzanak azonnali intézkedést annak érdekében, hogy a sérülékeny egyének számára más elszállásolási lehetőséget találjanak, ideértve a kísérelő nélküli kiskorúakat, gyerekeket, várandós nőket és kisgyermekes anyákat;
- gondoskodjanak arról, hogy valamennyi, a migrációval összefüggő őrizetbe vétel szükséges és arányos, továbbá, hogy az erről szóló döntést valamennyi eljárás esetén az egyéni körülmények, valamint a nemzetközi standardokban rögzített eljárások és garanciák figyelembe vételével hozzák meg.

AJÁNLÁSOK MAGYARORSZÁGNAK

Az Amnesty International ajánlásai Magyarország kormányának

A menekültügy vonatkozásában:

- biztosítsák valamennyi, Magyarország területére szabálytalanul belépő menekült részére – ideértve a Szerbia felől érkezőket is – a hozzáférést a tisztességes és hatékony menekültügyi eljáráshoz, amely magába foglalja a szükséges fokú nemzetközi védelem egyéniesített megállapítását.

A határigazgatás vonatkozásában:

- biztosítsák, hogy az országhatárnál, vagy a határ közelében feltartóztatottaknak is módjában áll menedékkérelmet benyújtani az állandó határátkelőhelyek valamelyikén, valamint, hogy rendelkezzenek a hatékony jogorvoslat lehetőségével, valamennyi kiutasításról rendelkező döntéssel szemben;
- biztosítsák, hogy azok a menekültek és migránsok, akik Magyarország területére próbálnak bejutni, nincsenek kiszolgáltatva jogellenes visszafordításoknak vagy bántalmazásnak; vizsgáljanak ki valamennyi, visszaélésekre vonatkozó értesülést és bejelentést;
- fogadjanak el egy vélelmet a menedékkérők Szerbiába történő visszaküldése ellen, ideértve a visszafogadási egyezményeken keresztül végrehajtott intézkedéseket is.

A menekültek és migránsok fogvatartása vonatkozásában:

- biztosítsák a menedékkérők bántalmazás elleni védelmét, és tartózkodjanak az embertelen és megalázó körülmények közötti fogvatartástól;
- tartózkodjanak a migráns és menekült gyermekek fogvatartásától;
- gondoskodjanak arról, hogy valamennyi, a migrációval összefüggő őrizetbe vétel szükséges és arányos, továbbá, hogy az erről szóló döntést valamennyi eljárás esetén az egyéni körülmények, valamint a nemzetközi standardokban rögzített eljárások és garanciák figyelembe vételével hozzák meg; minden egyéb esetben, részesítsék előnyben a létező alternatívák használatát a menekültügyi őrizettel szemben.

**AKÁR EGY NAGY HORDEREJŰ
KONFLIKTUS KÖZEPÉN, AKÁR A VILÁG
EGY ELFELEDETT CSÜCSKÉBEN,
AZ AMNESTY INTERNATIONAL
A MINDENKIT MEGILLETŐ
IGAZSÁGOSSÁGÉRT, SZABADSÁGÉRT
ÉS EMBERI MÉLTÓSÁGÉRT KAMPÁNYOL,
ÉS A NYILVÁNOSSÁG TÁMOGATÁSÁT
MEGSZEREZVE EGY JOBB VILÁG
ÉPÍTÉSÉRE TÖREKSZIK**

MIT TEHETSZ TE?

Aktivisták világszerte megmutatták, hogy le lehet győzni olyan veszélyes erőket, amelyek aláássák az emberi jogokat. Vegyél te is részt a mozgalomban. Lépj fel azok ellen, akik félelmet és gyűlöletet terjesztenek.

- Csatlakozz az Amnesty International-hez és válj a világméretű mozgalom részévé, amely az emberi jogsértések megszüntetéséért kampányol. Segíts nekünk, hogy változást érhünk el.
- Támogasd az Amnesty International munkáját adományoddal.

Együtt képesek vagyunk arra, hogy hallassuk a hangunkat.

Bővebb információt szeretnék kapni arról, hogyan válhatok az Amnesty International tagjává.

Név

Cím

Ország

E-mail

Adománnyal kívánom támogatni az Amnesty International-t (adományokat a következő pénznemben tudunk elfogadni: UK£, US\$ vagy €)

Felajánlott összeg

Kártya típusa

Visa

Mastercard

Kártyaszám

Lejárat

Alíráás

Kérjük, küldd vissza ezt a nyomtatványt az országodban levő Amnesty International iroda címére.

Itt megtalálhatod az Amnesty International irodákat világszerte: www.amnesty.org/en/worldwide-sites
Ha nincs az Amnesty International-nek irodája az országodban, akkor kérjük, küldd vissza a nyomtatványt a következő címre:

Amnesty International, International Secretariat, Peter Benenson House,
1 Easton Street, London WC1X 0DW, Egyesült Királyság

EURÓPA HATÁRVIDÉKEI

MENEKÜLTEK ÉS MIGRÁNSOK ELLEN ELKÖVETETT JOGSÉRTÉSEK MACEDÓNIÁBAN, SZERBIÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

Menekültek és migránsok egyre növekvő számban utaznak át a nyugat-balkáni térségen annak érdekében, hogy az Európai Unióban keressenek biztonságot és védelmet. A balkáni útvonal azonban távolról sem veszélytelen, és azok a menekültek, akik Szerbiában vagy Macedóniában próbálnak menedéket kérni, súlyos akadályokkal néznek szembe. Azok, akik vállalják a veszélyes utat, a viszontagságokon felül a hatóságok erőszakos fellépésével és közönyével is találkozni fognak.

Az Amnesty International az Európába vezető útvonalak biztonságossá és törvényessé tételére, valamint a menekültek és migránsok jogainak tiszteletben tartására szólít fel.

Ez a jelentés Görögországban, Macedóniában, Szerbiában és Magyarországon, menekültekkel és migránsokkal készített interjúk révén dokumentál emberi jogsértéseket, többek között a menedékhez való hozzáférés hiányát és azokat a veszélyeket, amelyekkel a migránsoknak és menekülteknek szembesülniük kell az útjuk során. A jelentés feltárja, hogyan kriminalizálják a hatóságok ezeket a személyeket, és személyes vallomásaikon keresztül számol be az országhatároknál tapasztalható visszafordításokról, rendészeti szervek tagjai általi bántalmazásról, jogtalan fogvatartásról és kitoloncolásról, amik súlyosan veszélyeztetik a menekültek emberi jogait.

Ez a vezetői összefoglaló felvázolja az Amnesty International fő aggályait, és felszólítja Macedónia, Szerbia és Magyarország kormányait, hogy védelmezzék a menekültek és migránsok jogait, valamint biztosítsák a hatékony menekültügyi eljáráshoz való hozzáférést.

Index: EUR 70/1650/2015
2015. július
amnesty.org

AMNESTY
INTERNATIONAL

